

Monitor bibliotheeknetwerk Zuid-Holland 2024

Wij werken
aan de
toekomst van
bibliotheeken

Inhoud

1 Inleiding	4
2 Belangrijkste ontwikkelingen bibliotheekstelsel	5
3 Samenvatting en conclusies	7
4 Spreiding	17
4.1 Bibliotheekorganisaties en vestigingen	17
4.2 Afstand tot aan de bibliotheek	18
5 Leden en bezoeken	20
6 Uitleningen en collectie	22
7 Kernfuncties	24
7.1 Activiteiten	24
7.2 Dienstverlening voor de jeugd	25
7.3 Dienstverlening digitale basisvaardigheden	26
8 Bedrijfsvoering	27
8.1 Medewerkers en Vrijwilligers	27
8.1.1 Medewerkers	27
8.1.2 Vrijwilligers	28
8.2 Baten en lasten	29
8.2.1 Inkomsten	29
8.2.2 Lasten	29
Bijlage 1: Gebruikte bronnen	30
Bijlage 2: Bibliotheekvestigingen per gemeente	31
Bijlage 3: Methode van onderzoek	33
Bijlage 4: Spuk toekenningen Zuid-Holland	35
Meer informatie?	37

Voorwoord

Beste lezer,

Met veel plezier bied ik u de monitor bibliotheekwerk Zuid-Holland 2024 aan. De afdeling Marketing en Onderzoek van Probiblio stelt deze jaarlijks op voor de bibliotheken in Zuid-Holland, gebruik makend van de gegevens die voor de landelijke monitor door alle bibliotheken in Nederland aangeleverd worden aan de Koninklijke Bibliotheek.

De monitor geeft inzicht in de ontwikkelingen in de bibliotheekwereld en geeft een benchmark voor de Zuid-Hollandse bibliotheken ten opzichte van Nederland. Daarmee is de monitor een instrument waarmee bibliotheken, gemeenten en de provincie beleid kunnen onderbouwen, kunnen aanpassen of nieuw beleid kunnen ontwikkelen.

Op basis van de landelijk monitor is onlangs gemeld dat het aantal jeugdleden bij bibliotheken is gestegen. Een verheugende ontwikkeling. Rond de Kinderboekenweek werd ook bekend dat er meer kinderboeken worden verkocht. Het zijn eerste signalen dat de inspanning van de afgelopen jaren om de jeugd weer aan het lezen te krijgen vrucht begint af te werpen.

2024 was ook het laatste jaar van de SPUK regeling voor versterking van het bibliotheekstelsel. In aanloop naar de nieuwe versie van de wet, die volgend jaar verwacht wordt, is er vanaf 2025 een decentralisatie uitkering beschikbaar waarmee het bibliotheekwerk in Zuid-Holland verder verstevigd kan worden.

De monitor 2024 biedt inzicht in wat er allemaal al gebeurt bij bibliotheken in onze provincie. Bibliotheken geven een stevige invulling aan de brede maatschappelijk-educatieve bibliotheek, en zullen dat ook de komende jaren blijven doen in lijn met convenant en netwerkagenda.

Frans Bergfeld
Directeur-bestuurder Probiblio

1 Inleiding

De provincie Zuid-Holland heeft in het Toetsingskader provinciale ondersteuningsinstelling Zuid-Holland aangegeven dat zij een betrokken en goed geïnformeerde overheid wil zijn. Daarnaast wil de provincie de gemeenten in Zuid-Holland informeren over de trends en ontwikkelingen bij de bibliotheken in de provincie. Om dit te bereiken heeft de provincie Zuid-Holland aan Probiblio gevraagd om een beeld te geven van het bibliotheeknetwerk in Zuid-Holland. Dat gebeurt via deze monitor.

Met deze informatie kan de provincie vorm geven aan haar wettelijke (netwerk)taken zoals opgenomen in de Wsob, om de dienstverlening van Probiblio aan te laten blijven sluiten op de wensen en behoeften van de openbare bibliotheken en hun gemeenten in Zuid-Holland.

De voorliggende monitorrapportage is gebaseerd op gegevens die openbaar en beschikbaar zijn voor de bibliotheekbranche. Het betreft met name de openbare Wsob-cijfers die de KB verzamelt en, onder andere, via het [Dashboard Bibliotheekstatistiek](#) op bibliotheekinzicht.nl, online publiceert. Deze rapportage biedt een verdieping op de bestaande rapportages van onder andere de KB, die zich richten op geheel Nederland. Het gaat om cijfers over 2024, de meest recente cijfers die vanuit de Wsob beschikbaar zijn.

Deze rapportage geeft – voor zover beschikbaar vanuit de diverse landelijke KB-enquêtes – inzicht in de resultaten en ontwikkelingen van de functies van de bibliotheek die zijn benoemd in de Wsob. Daarnaast geeft het rapport inzicht in landelijke ontwikkelingen binnen de branche en bereikbaarheid en beschikbaarheid van de diverse bibliotheekvoorzieningen.

Deze rapportage is dit jaar herzien qua opzet. De voornaamste reden is dat er in dit rapport wordt voorgesorteerd op de zorgplichtwet die waarschijnlijk in 2027 ingaat. Omdat deze wet nog in ontwikkeling is, geeft deze rapportage de huidige stand van zaken weer met definities zoals die bekend zijn op het moment van schrijven.

2 Belangrijkste ontwikkelingen bibliotheekstelsel

In 2023 kwamen voor de bibliotheeksector veel extra rijksmiddelen beschikbaar waarmee ook in 2024 flink in bibliotheekwerk is geïnvesteerd. Vanuit de Specifieke uitkering (SPUK) lokale bibliotheekvoorzieningen (budget ruim 67 miljoen) worden nieuwe vestigingen en servicepunten geopend en bestaande voorzieningen versterkt.

En vanuit het Masterplan Basisvaardigheden maken bibliotheken van de mogelijkheid gebruik om basisscholen te stimuleren hun bibliotheekvoorziening te verbeteren en het leesonderwijs te versterken door middel van de Bibliotheek op school. Ook de structurele samenwerking tussen bibliotheken en kinderopvang heeft een impuls gekregen.

2024 is het eerste jaar van de looptijd van het nieuwe Bibliotheekconvenant en de

nieuwe Netwerkagenda. In het convenant stellen de drie betrokken overheidslagen – vertegenwoordigd door OCW, IPO en VNG – en de drie bibliotheekpartijen KB, SPN en VOB voor de periode tot en met 2027 de opgaven en ambities voor het bibliotheekwerk. In de Netwerkagenda is opgenomen hoe de bibliotheekpartijen daaraan concreet vorm geven. Enkele nieuwe elementen: bibliotheken gaan zich richten op het versterken van burgerschap in bredere zin (naast digitaal burgerschap ook democratisch burgerschap)

en het streven naar uitbreiding van het gratis lidmaatschap naar de leeftijdsgroep 18 tot en met 26 à 29 jaar.

In 2024 is bovendien meer duidelijk geworden over de aanpassing van de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob), waarin de zorgplicht voor gemeenten is opgenomen en de verplichting voor gemeenten om voor het lokale bibliotheekwerk een meerjarenplan op te stellen. De nieuwe wet wordt waarschijnlijk per 1 januari 2027 van kracht.

Het initiatief Samen digitaal innoveren heeft in 2024 vaste vorm gekregen. Het initiatief nodigde de Nederlandse openbare bibliotheken uit

aan te sluiten bij een aanbesteding voor een gezamenlijk bibliotheekautomatiseringssysteem en lid te worden van een coöperatie waarin de deelnemende bibliotheken het gekozen systeem gezamenlijk beheren. Na de aanbesteding wordt gekozen voor het Wise-systeem van OCLC, dat al door de meeste bibliotheken gebruikt wordt. 102 van de 130 bibliotheken haken daadwerkelijk aan, waarvan de eerste groep eind 2025 op het gezamenlijke systeem overgaat.

3 Samenvatting en conclusies

Spreiding

Algemeen

De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in herstel en uitbreiding van het aantal bibliotheeklocaties, nadat er tussen 2012 en 2018 veel bibliotheekvoorzieningen verdwenen. Dit gebeurde onder andere via de zogenoemde Asscher-gelden, waarmee het Rijk tussen 2019 en 2021 jaarlijks 1 miljoen euro reserveerde voor gemeenten waar geen openbare bibliotheekvoorziening was, of een voorziening die slechts deels aan de Wsob voldeed. Met deze gelden werden tussen 2019 en 2022 in twaalf gemeenten nieuwe bibliotheekvestigingen en afhaalpunten geopend, of werden bestaande bibliotheekvestigingen versterkt.

Sinds 2022 investeert het Rijk daarnaast fors in het lokale bibliotheeknetwerk, ter voorbereiding op een zorgplicht die gemeenten een wettelijke taak zal gaan geven om ervoor te zorgen dat hun inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek (Rijksoverheid, 2022). Eén van de hiervoor gebruikte middelen is de SPUK-regeling: een specifieke uitkering als tegemoetkoming in de kosten om nieuwe vestigingen op te richten en bestaande te verbeteren of verder te ontwikkelen. Met de toegekende middelen zijn bibliotheken inmiddels al op veel manieren aan de slag gegaan. Zo zijn de middelen in 2024 (deels) ingezet voor de verruiming van de bemenste openingstijden

van een bibliotheekvestiging (door 69% van de bibliotheekorganisaties die gelden uit de SPUK hebben ontvangen). Bijna de helft (45%) van de bibliotheken zet de middelen in voor het doorontwikkelen van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening naar een vestiging, en 28% van de bibliotheekorganisaties richt er één of meer nieuwe bibliotheekvestigingen mee op. De meeste bibliotheken hebben de SPUK-gelden eind 2023 of begin 2024 ontvangen. In 2024 hadden de meeste bibliotheken de middelen dan ook nog niet (13%) of slechts gedeeltelijk (74%) besteed. Daardoor is het effect van de investeringen nog beperkt terug te zien in de bibliotheekstatistieken over 2024. Waarschijnlijk is in de resultaten van de Gegevenslevering Wsob over 2025 en 2026 goed te zien hoe met de SPUK-gelden het bibliotheeknetwerk versterkt is.

Zuid-Holland

Binnen Zuid-Holland ligt het aantal bibliotheekorganisaties ook per 31 december 2024 op 22. Per 1 januari 2025 heeft er een fusie plaatsgevonden van de bibliotheken de Boekenberg en Zuid-Hollandse Delta, echter in dit rapport over 2024 zijn dit nog 2 aparte organisaties. Het totaal aantal locaties is even hoog als in 2023 en ligt op 182. Het aantal locaties is verdeeld over volwaardige vestigingen, servicepunten, miniservicepunten, zelfbediening, afhaalpunten en bibliobushaltes. We zien dat het aantal vestigingen ongewijzigd is (133), evenals het aantal miniservicepunten (2) en het aantal bibliobushaltes (4). Het aantal

zelfbedieningslocaties is toegenomen van 6 naar 8, het aantal afhaalpunten is afgenomen van 7 naar 5. Eén gemeente in Zuid-Holland (Albrandswaard) heeft geen vestiging of servicepunt, er is wel een zelfbedieningslocatie aanwezig. In de gemeente Zoeterwoude is een servicepunt aanwezig dat 14 uur per week geopend is. In de definitie van de wet is dit dus geen volwaardige vestiging.

Het aantal gemeenten zonder openbare bibliotheekvestiging zal naar verwachting kleiner worden, aangezien een aantal van deze gemeenten gelden uit de SPUK heeft ontvangen voor het openen van een nieuwe bibliotheeklocatie. In de gemeente Albrandswaard heeft de bibliotheek een SPUK regeling ontvangen voor een nieuwe vestiging. In de gemeente Zoeterwoude is dit niet het geval. Zie ook de bijlage voor een overzicht van alle gehonoreerde SPUK aanvragen in Zuid-Holland.

Gemiddelde afstand

De gemiddelde afstand tot een bibliotheeklocatie is in Nederland 1,8 km. De gemiddelde afstand naar een vestiging of servicepunt is 2,0 km en tot slot naar specifiek een vestiging 2,2 km. Deze afstanden zijn ten opzichte van 2023 niet toe- of afgenomen. Binnen Zuid-Holland zijn de afstanden naar een bibliotheeklocatie lager dan dit landelijke gemiddelde; te weten 1,5 km naar een locatie, 1,6 km naar een vestiging of servicepunt en 1,8 km naar een vestiging. Dit is sinds 2020 stabiel.

Lidmaatschap en bezoek

Algemeen

Het lidmaatschapspercentage daalt over het algemeen fors na de 18e verjaardag. Om dit te voorkomen, bood in 2024 iets meer dan de helft van de bibliotheken (56%) jongeren ook na 18 jaar korting of een gratis bibliotheekabonnement. Daarnaast proberen bibliotheken in de strijd tegen ontlezing zo laagdrempelig mogelijk te zijn door het aanbieden van boetevrije abonnementen. In 2024 bood 69% van de bibliotheken een vorm van boetevrij lenen/abonnementen aan. Dat is 12 procentpunt meer dan in 2023. Bij bijna een kwart van de bibliotheken geldt het boetevrij lenen voor ieder soort abonnement (24%), bij 17% voor alle jeugdbonnementen (tot 18 jaar) en bij 25% van de bibliotheken geldt het boetevrij lenen alleen op specifieke abonnementen voor volwassenen.

Ook de aanpak van de Bibliotheek *op school* – waarbij kinderen via de school gratis lid van de bibliotheek kunnen worden – heeft een positief effect op het aantal jeugdleden van de bibliotheek. De afgelopen jaren groeide het aantal samenwerkingen tussen scholen en bibliotheken volgens deze aanpak fors.

Zuid-Holland

In Zuid-Holland zijn in 2024 ruim 750.000 inwoners *lid* van de bibliotheek; een bereik van 20% van het aantal inwoners van de provincie. Het aantal leden is hiermee ten opzichte van vorig jaar gestegen met zo'n 2%, vergelijkbaar met het landelijke cijfer. Het aantal jeugdleden is toegenomen (+5%), we zien een daling van 6% onder de volwassen leden.

Uiteindelijk is in totaal 68% van de inwoners in Zuid-Holland onder de 18 jaar lid van de bibliotheek en 8% van de volwassenen. Het bereik onder de jeugd ligt in Zuid-Holland nog altijd onder het landelijk gemiddelde (73%).

In Zuid-Holland werd de bibliotheek in 2023 in totaal ruim 12 miljoen keer *bezocht*, een stijging van 3% ten opzichte van vorig jaar. Dit zijn niet alleen bezoeken van leden: ook onder niet-leden bevindt zich een vrij grote groep die de bibliotheek soms bezoekt. Zo worden bibliotheken veelvuldig bezocht door jongeren die er studeren of werken, bezoekers die gebruik maken van de leestafel en niet-leden die deelnemen aan activiteiten van de bibliotheek.

Het aantal bezoeken per inwoner in Zuid-Holland (3,2) is licht gestegen ten opzichte van 2023 (3,1) en ligt nog net iets onder het landelijk gemiddelde (3,3).

Binnen Zuid-Holland zijn er kleine verschillen te zien tussen bibliotheken in het landelijk versus het stedelijk gebied. Hierbij valt vooral op dat in het landelijk gebied het aantal leden is gestegen (met 6%), terwijl het ledenaantal in het stedelijk gebied met 1% afnam. Met name de jeugdleden zorgen binnen het landelijk gebied voor een stijging.

In de ontwikkeling van het aantal bezoeken zien we nauwelijks verschillen tussen het landelijk en het stedelijk gebied van Zuid-Holland, in het landelijk gebied is dit ongeveer gelijk gebleven, in het stedelijk gebied zien we een lichte stijging van 4% in het aantal bezoeken.

Collectie en uitleningen

De *collectie* is onder Zuid-Hollandse bibliotheken met 6% gedaald ten opzichte van vorig jaar; de collectie omvat in 2024 ruim 4,1 miljoen materialen. Met name het aantal jeugdboeken in de collectie van de Zuid-Hollandse bibliotheken is afgenomen, namelijk met 8%. Deze cijfers bevatten evenwel een kleine trendbreuk, omdat in voorgaande jaren bij een aantal bibliotheken ook boeken in eigendom van scholen (bestemd voor de Bibliotheek *op school*) zijn meegerekend. Echter ook het aantal volwassen boeken in de collectie is iets gedaald.

Ook is het totaal aantal *uitleningen* iets afgenomen (met 5%) en ligt nu rond de 10 miljoen. We zien een redelijk sterke afname in het uitlenen van boeken voor jeugd (-7%) naar in totaal bijna 6 miljoen uitleningen in 2024), dit wordt echter mede veroorzaakt door de lichte

trendbreuk die hierboven beschreven staat. Onder volwassenen zijn de uitleningen met 3% gedaald naar 3,6 miljoen.

Er zijn in Zuid-Holland in 2024 meer luisterboeken uitgeleend dan vorig jaar (+15% naar bijna 470.000 in 2024). Het aantal e-books (ruim 1 miljoen) dat is uitgeleend, is met 5% gestegen.

Deze ontwikkelingen zijn ook het resultaat van de veranderende rol van de bibliotheken, die naast het uitlenen van boeken, zich meer en meer zijn gaan richten op het uitlenen van e-books, maar ook op het organiseren van meer activiteiten en het helpen van burgers met lagere digitale vaardigheden. Wel is het blijven investeren in een actueel en relevant aanbod nog altijd van groot belang.

Activiteiten

Naast het lenen van boeken, weten bezoekers de bibliotheek ook te vinden voor andere dienstverlening. Dit past in de transitie van uitleenbibliotheek naar brede maatschappelijke bibliotheek in het hart van de lokale samenleving.

Binnen Zuid-Holland is het aantal georganiseerde activiteiten sterk toegenomen ten opzichte van 2023, namelijk met 14%. In 2024 werden er bijna 85.000 activiteiten georganiseerd.

De meeste (ruim de helft) van deze activiteiten vielen binnen 'educatie en ontwikkeling'. Het gaat hierbij om activiteiten als digivaardigheids cursussen, taal oefengroepen en activiteiten op het gebied van cultuureducatie, mediawijsheid, digitale geletterdheid en digitaal burgerschap. We zien ten opzichte van 2023 een stijging van het aantal activiteiten binnen 'educatie en ontwikkeling' van ongeveer 40%.

Ongeveer een kwart van de activiteiten was gerelateerd aan leesbevordering. Deze activiteiten zijn veelal gericht op kinderen en jongeren, maar ook voor volwassenen worden bijvoorbeeld leesclubs en schrijversbezoeken georganiseerd. In Zuid-Holland daalde het aantal georganiseerde

activiteiten op het gebied van leesbevordering met ca. 17% ten opzichte van 2023.

Aan de kernfunctie kennis en informatie wordt onder meer invulling gegeven met bijeenkomsten en spreekuren rondom een breed palet aan thema's, zoals werk, gezondheid, duurzaamheid of financiële zaken. Ten opzichte van 2023 zien we in Zuid-Holland een stijging van het aantal activiteiten op het gebied van Kennis en Informatie van ca. 40%.

Binnen de kernfunctie kunst en cultuur worden onder andere cursussen en workshops, filmvertoningen en exposities georganiseerd. Bibliotheken in Zuid-Holland organiseerden in 2024 bijna 5.000 activiteiten op dit gebied, een stijging van 2% ten opzichte van 2023.

Activiteiten rondom de kernfunctie ontmoeting en debat hebben vaak een informeel karakter (zoals een inloopkoffie), maar ook worden bijvoorbeeld debatten rondom verkiezingen en maatschappelijke thema's georganiseerd. In totaal waren er in 2024 in Zuid-Holland ruim 2.200 activiteiten op dit gebied, een afname van 17% ten opzichte van 2023.

Daarbij is er duidelijk verschil te zien tussen landelijk en stedelijk gebied binnen Zuid-Holland. Binnen het landelijk gebied ligt de nadruk van de activiteiten op activiteiten rondom educatie en ontwikkeling: maar liefst 72% van alle activiteiten valt daar binnen en we zien een stijging ten opzichte van vorig jaar van 62%.

Binnen het stedelijk gebied is, naast educatie en ontwikkeling, ook leesbevordering een belangrijk thema van de activiteiten, elk is goed voor ongeveer 40% van alle activiteiten.

Ook zien we dat het aantal georganiseerde activiteiten in het landelijk gebied met 38% is gestegen ten opzichte van vorig jaar, in het stedelijk gebied is het in aantal min of meer gelijk gebleven. Het aantal activiteiten dat wordt georganiseerd in het landelijk gebied, ligt nu op hetzelfde niveau als in het stedelijk gebied.

Dienstverlening voor de jeugd

Kinderen van 0 tot 4 jaar

Op het gebied van voorschoolse educatie werken bibliotheken samen met kinderopvanginstellingen, gemeenten en consultatiebureaus. Vaak gebeurt dit vanuit het programma BoekStart, waarin opvoeders en instellingen worden ondersteund in het bevorderen van (voor)lezen aan baby's.

Alle Zuid-Hollandse bibliotheken namen in het schooljaar 2023-2024 deel aan Boekstart voor baby's. Daarnaast nam 86% van de bibliotheken deel aan BoekStart in de kinderopvang en eenzelfde aandeel nam deel aan de Boekstartdag. In 2023-2024 werkte 59% van de Zuid-Hollandse bibliotheken samen met BoekStartCoaches.

In totaal waren er in het schooljaar 2023-2024 samenwerkingen in het kader van Boekstart met ruim 400 kinderopvanglocaties. Daarnaast werkten 57 JGZ locaties in Zuid-Holland met BoekStart coaches.

Ook deelden bibliotheken in Zuid-Holland ruim 10 duizend BoekStartkoffertjes uit.

Kinderen van 4 tot 12 jaar

In het primair onderwijs leveren bibliotheken in samenwerking met scholen een bijdrage aan leesbevordering en mediawijsheid. Dit gebeurt vaak in landelijke programma's zoals de Bibliotheek *op school*, maar ook in zelfontwikkelde programma's en initiatieven.

Alle bibliotheekorganisaties in Zuid-Holland werkten in het schooljaar 2023-2024 samen met het primair onderwijs. De bibliotheken verzorgden activiteiten en programma's op het gebied van leesbevordering, cultuureducatie en mediawijsheid, digitaal burgerschap en digitale geletterdheid.

In totaal bedienden de bibliotheken in Zuid-Holland in dit schooljaar ruim 1.000 schoollocaties: ruim 8 op de 10 schoollocaties

in het primair onderwijs in het werkgebied van bibliotheken. Het gaat hierbij zowel om structurele samenwerkingen als om samenwerkingen zonder contract of gezamenlijke inspanningsafspraken.

Voortgezet Onderwijs

Steeds meer bibliotheken werken ook samen met het voortgezet onderwijs. 95% van de openbare bibliotheken in Zuid-Holland met een schoolvestiging voor het voortgezet onderwijs in het werkgebied, werken samen met het voortgezet onderwijs. In totaal wordt met 128 schoollocaties samengewerkt: bijna vier tiende van alle schoollocaties in het werkgebied van de bibliotheken.

In totaal bereikten de bibliotheken in Zuid-Holland ongeveer de helft van alle VO leerlingen met hun dBos of vergelijkbaar programma.

Dienstverlening digitale basisvaardigheden

Algemeen

Ongeveer 1 op de 5 Nederlanders beschikt over lage digitale vaardigheden (Non & Dinkova, 2021; CBS, 2023) – terwijl die cruciaal zijn om mee te kunnen komen in een steeds digitalere samenleving. Daarom biedt de bibliotheek veel aanbod gericht op het verbeteren van digitale vaardigheden.

Zuid-Holland

In Zuid-Holland bieden bijna alle bibliotheken Klik en Tik en Digisterker cursussen aan om de Zuid-Hollandse burgers meer digitaal vaardig te maken. Landelijke cijfers uit de Bibliotheekmonitor laten zien dat deelnemers aan deze cursussen veelal meerdere vaardigheden opdoen, en dat vrijwel alle deelnemers (96%) na de cursus beter begrijpen hoe ze de computer en het internet moeten gebruiken en het ook leuker vinden om dit te doen. Bovendien kan 65% van de deelnemers na de cursus beter contact houden met vrienden en familie.

Ongeveer twee derde van de Zuid-Hollandse bibliotheeklocaties biedt daarnaast een cursus digivitaler, digitale zorg dichterbij.

Steeds meer essentiële dienstverlening – bijvoorbeeld van de overheid of van banken – verloopt digitaal. Dat is een grote uitdaging voor mensen met onvoldoende (digitale) basisvaardigheden. Daarom kunnen zij voor hulp bij elke bibliotheekorganisatie terecht bij een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). 140 bibliotheeklocaties in Zuid-Holland bieden in 2024 een Informatiepunt Digitale Overheid, ten opzichte van 2023 (128 bibliotheeklocaties) zien we nog altijd een stijging optreden.

Dat deze informatiepunten aan een vraag voldoen, laten de cijfers duidelijk zien: het aantal vragen dat binnen deze IDO's is geregistreerd in 2024 ligt op bijna 30.000. De meeste vragen gaan over hulp bij het gebruik van een computer (18% van de vragen), maar ook hulp bij het gebruik van

faciliteiten (12%) is een vraag die bibliotheken binnen krijgen bij het IDO. 6% van de vragen ging over de DigiD. Dat waren dan vooral vragen over het aanvragen of activeren van de app en over het inloggen in de DigiD app.

De impactmetingen over het IDO laten zien dat in bijna alle gevallen deze vragen ook bij het IDO konden worden beantwoord. Daarnaast dragen de IDO's bij aan zelfredzaamheid: bijna de helft van de bezoekers van het IDO in Zuid-Holland denkt zijn vraag de volgende keer misschien (35%) of zeker (12%) zelf te kunnen oplossen.

Bedrijfsvoering

Medewerkers en vrijwilligers

Binnen Zuid-Holland is het aantal fte bij de bibliotheken sinds vorig jaar met 10% gestegen naar 1.133. Deze fte worden ingevuld door in totaal 1.724 medewerkers (7% meer dan vorig jaar). En hoewel bijna de helft van de medewerkers tenminste 50 jaar is, wordt het medewerkersbestand over de jaren heen wel steeds relatief jonger.

Naast de medewerkers zijn er in Zuid-Holland totaal 6.546 vrijwilligers werkzaam bij de bibliotheken, dit is een stijging van 5% ten opzichte van 2023. Gemiddeld zijn vrijwilligers evenwel minder uren per week actief dan personeelsleden in loondienst, hetgeen betekent dat het grootste deel van de gewerkte uren wordt ingevuld door personeel in loondienst.

Baten en lasten

De inkomsten van de bibliotheken in Zuid-Holland bedragen in 2024 ongeveer 151 miljoen euro, een stijging van ongeveer 12% ten opzichte van 2023. In Zuid-Holland zijn de overige inkomsten (bijvoorbeeld uit rente, sponsoring en donaties) (+45%) relatief veel (en meer dan het landelijk gemiddelde) gestegen. Ook de eigen inkomsten (+26%) stegen in 2024 harder dan gemiddeld in Nederland (+8%). De subsidies voor bibliotheken zijn min of meer gelijkgebleven en vormen nu zo'n drie kwart van de totale inkomsten van de bibliotheek, waar dit vorig jaar nog ruim 80% was.

Sinds 2018 is een stijging zichtbaar in de totale lasten van bibliotheken. Deze stijging komt met name voort uit een stijging van de personeelskosten en hangt nauw samen met de groei die zichtbaar is in het personeelsbestand van de bibliotheken. Ook de hoge inflatie de laatste jaren speelt een rol in de stijging van de kosten. Daarnaast blijft bibliotheekwerk mensenwerk, waardoor de personeelskosten altijd wat hoger, maar de out of pocket kosten vaak beperkt zullen blijven.

De totale lasten stijgen in 2024 iets minder dan de inkomsten en bedragen ruim 150 miljoen euro, een stijging van 8% ten opzichte van 2023. De grootste kostenpost is het personeel: 54% van de lasten van bibliotheken bestaat uit kosten voor personeel (ruim 80 miljoen euro). De personeelskosten zijn ten opzichte van 2023 met 13% toegenomen. De post huisvestingskosten is in grootte de tweede kostenpost: 23% van de uitgaven (ruim 34 miljoen euro).

Als er wordt ingezoomd op bibliotheken in landelijk versus stedelijk gebied komen een paar verschillen naar voren. Binnen het landelijk gebied stijgen de totale inkomsten met ongeveer 8%, terwijl deze binnen het stedelijk gebied iets sterker stegen, namelijk met 13%. Vooral de eigen inkomsten stegen in het stedelijk gebied meer (+32%) dan in het landelijk gebied (+1%). De overige *inkomsten* stegen juist iets harder binnen het landelijk gebied (+66%) dan in het stedelijk gebied (+32%).

De *kosten* zijn zowel binnen het landelijk als binnen het stedelijk gebied van Zuid-Holland gestegen met 8%. We zien hierbij ook nauwelijks verschillen in de indexcijfers van de verschillende soorten kosten binnen het landelijk en het stedelijk gebied.

Overzicht absolute kentallen 2024 in Nederland en Zuid-Holland

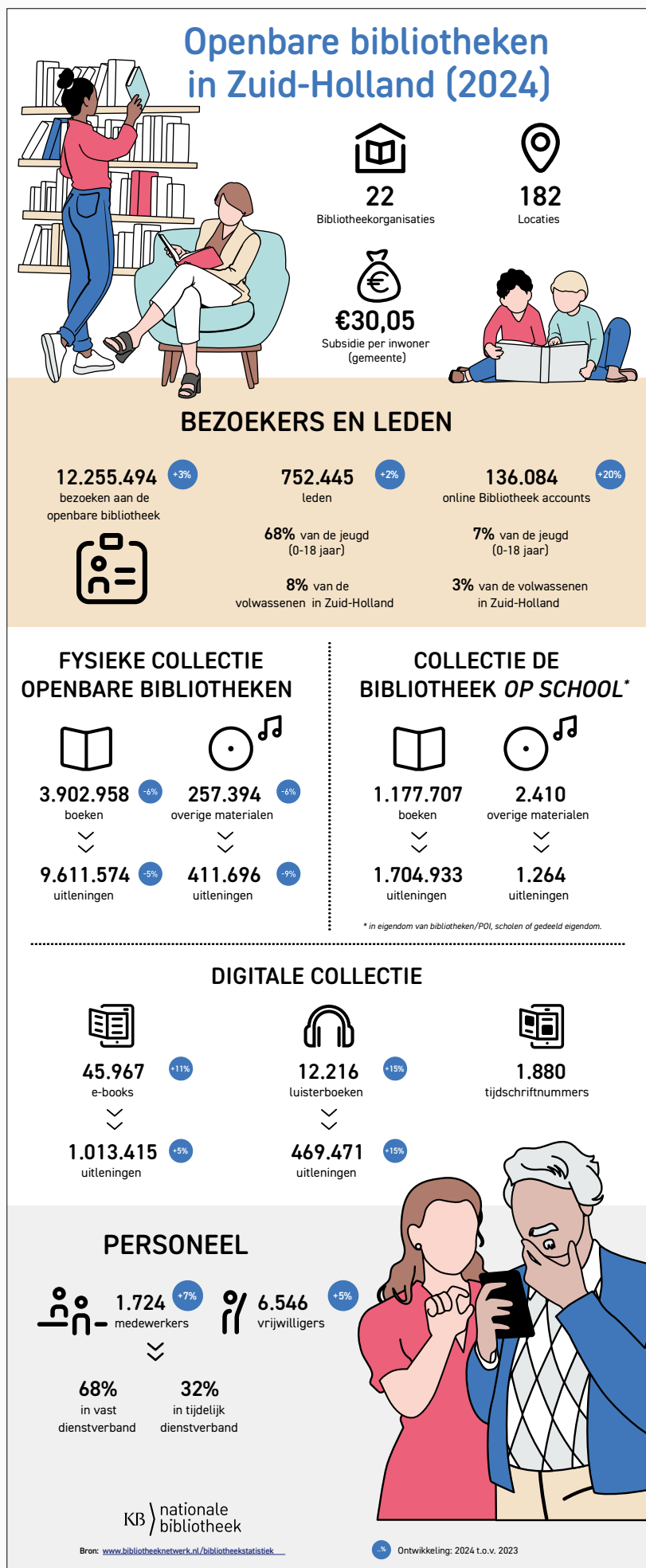
Om in één oogopslag inzicht te geven in alle kengetallen (absolute waarden) voor 2024, staan in de tabel op de volgende pagina de kengetallen van 2024 weergegeven voor totaal Nederland en Zuid-Holland. Achteraan staat een kolom met de hoogst gemeten waarde van dat kengetal en een

kolom met de laagst gemeten waarde, zodat we ook inzicht hebben in de spreiding binnen de Zuid-Hollandse bibliotheken.

Op de pagina erna staat een Infographic die de belangrijkste ontwikkelingen in de tijd weergeeft.

Kerngegevens 2024	Scores in 2024		Spreiding in antwoorden per variabele	
	Totaal Nederland	Totaal ZH	Hoogste in ZH	Laagste in ZH
Aantal gemeenten in verzorgingsgebied bibliotheken	347	50	12	1
Aantal inwoners	17,9 mln.	3,8 mln	671.000	53.000
Spreiding				
Aantal bibliotheekorganisaties	131	22	nvt	nvt
Aantal locaties	1.259	182	30	2
Gem. afstand tot de bibliotheek (in km)	1,8	1,5	3,9	0,9
Leden en bezoeken				
Aantal leden	3,7 mln	752.000	126.000	9.000
% ledenbereik	21%	20%	35%	11%
Aantal bezoeken	59 mln.	12,3 mln.	2,5 mln.	162.000
Uitleningen en collectie				
Aantal uitleningen fysieke materialen	54,3 mln.	10 mln.	1,5 mln.	175.000
Aantal uitleningen online bibliotheek	8.6 mln.	1,5 mln.	246.000	18.000
Aantal materialen in bezit	24 mln.	4,2 mln.	692.000	48.000
Aanbod kernfuncties				
Aantal activiteiten	398.000	85.000	13.000	166
Bedrijfsvoering				
Aantal medewerkers	8.255	1.724	287	18
Aantal vrijwilligers	27.825	6.546	700	112
Totale subsidie	€ 578 mln.	€ 126 mln.	€ 26 mln.	€ 1,1 mln.
Subsidie per inwoner	€ 32,23	€ 33,05	€ 54,43	€ 18,85

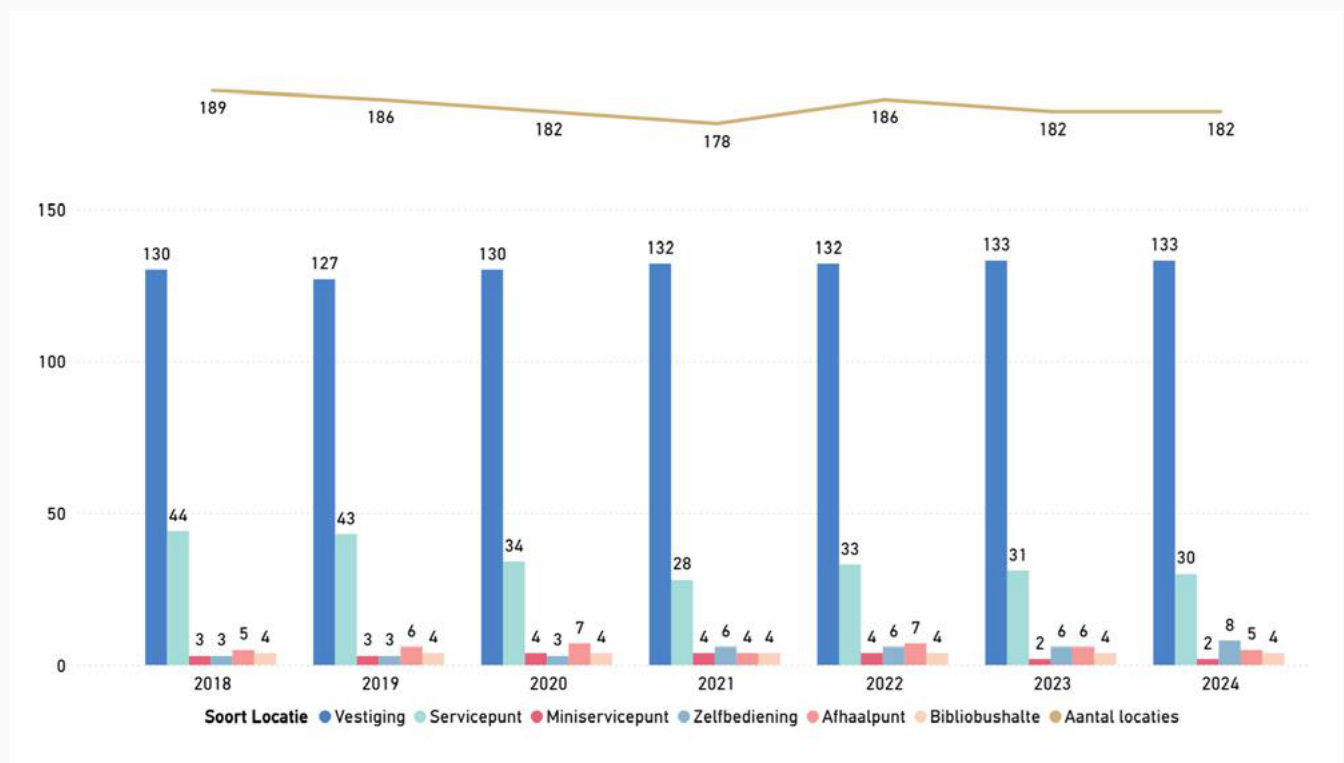
Tabel 1: Kengetallen in afgeronde absolute aantallen 2024, bron: Wsob 2024 m.u.v. gemiddelde afstand bibliotheek (CBS)

Figuur 1.
Belangrijkste ontwikkelingen in Zuid-Holland.
Bron: Wsob-enquête.

4 Spreiding

4.1 Bibliotheekorganisaties en vestigingen

Figuur 2. Aantal vestigingen in Zuid-Holland naar type locatie in 2024 Bron: Wsob-enquête.

De volgende definities worden gehanteerd voor de verschillende typen locaties:

- **Vestiging**
een locatie waar een collectie aanwezig is en die meer dan 15 uur per week bemand geopend is;
- **Servicepunt:**
een locatie waar een collectie aanwezig is en die 5 tot 15 uur per week bemand geopend is;
- **Miniservicepunt:**
een locatie waar een collectie aanwezig is en die minder dan 5 uur per week bemand geopend is;
- **Zelfbedieningsbibliotheek:**
een locatie waar een collectie aanwezig is en die 0 uur per week bemand geopend is;
- **Afhaalpunt:**
een locatie waar geen collectie aanwezig is;
- **Bibliobushalte:**
een halte waar de bibliobus stopt, in een gebied waar andere locaties ontbreken.

4.2 Afstand tot aan de bibliotheek

Definitie CBS van de afstand tot de bibliotheek:

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde bibliotheek, berekend over de weg. Het betreft hierbij bibliotheken, hun vestigingen en servicepunten. De miniservicepunten, zelfbedieningsbibliotheken en de bibliobussen zijn niet opgenomen.

Een vestiging voldoet aan de volgende criteria: minimaal 15 uur per week open, digitale toegang tot de gehele collectie en activiteiten aanbod, vraagbemiddeling,

culturele/literaire activiteiten, aanbod voor scholieren/instellingen passend bij de keuzes die gemaakt zijn in het spreidings- en- marketingbeleid, en studiemogelijkheden.

Een servicepunt biedt minimaal het volgende dienstverleningsniveau: is minimaal 4 uur per week open, biedt digitale toegang tot het totale activiteiten aanbod en voorziet in vraagbemiddeling (zowel persoonlijk als via internet).

Gemeente	Alle typen		Vestigingen en servicepunten		Vestigingen	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Totaal Nederland	1,8	1,8	2,0	2,0	2,3	2,2
Totaal Zuid-Holland	1,5	1,6	1,6	1,8	1,8	1,8
Goeree-Overflakkee	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Albrandswaard	1,7	1,7	3,6	3,7	3,6	3,7
Molenlanden	2,0	2,0	2,6	2,6	3,8	3,8
Nieuwkoop	2,3	2,4	3,0	3,1	4,8	4,8
Kaag en Braassem	1,7	1,7	2,8	2,8	3,3	3,3
Midden-Delfland	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Nissewaard	2,6	2,4	2,6	2,4	2,8	2,6
Alphen aan den Rijn	2,5	2,4	2,5	2,4	2,8	2,8
Capelle aan den IJssel	1,5	1,5	2,4	1,9	2,4	1,9
Voorne aan Zee	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4
Bodegraven-Reeuwijk	1,5	1,5	2,2	2,2	2,2	2,2
Hoeksche Waard	1,8	1,8	2,1	2,1	2,4	2,3
Papendrecht	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Wassenaar	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Zoetermeer	1,9	1,8	1,9	1,8	1,9	1,8
Barendrecht	1,7	1,6	1,8	1,7	1,8	1,7
Krimpenerwaard	1,0	1,0	1,8	1,8	2,4	2,4
Maassluis	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Rijswijk (ZH)	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8
Gorinchem	1,6	1,7	1,6	1,7	2,1	2,2

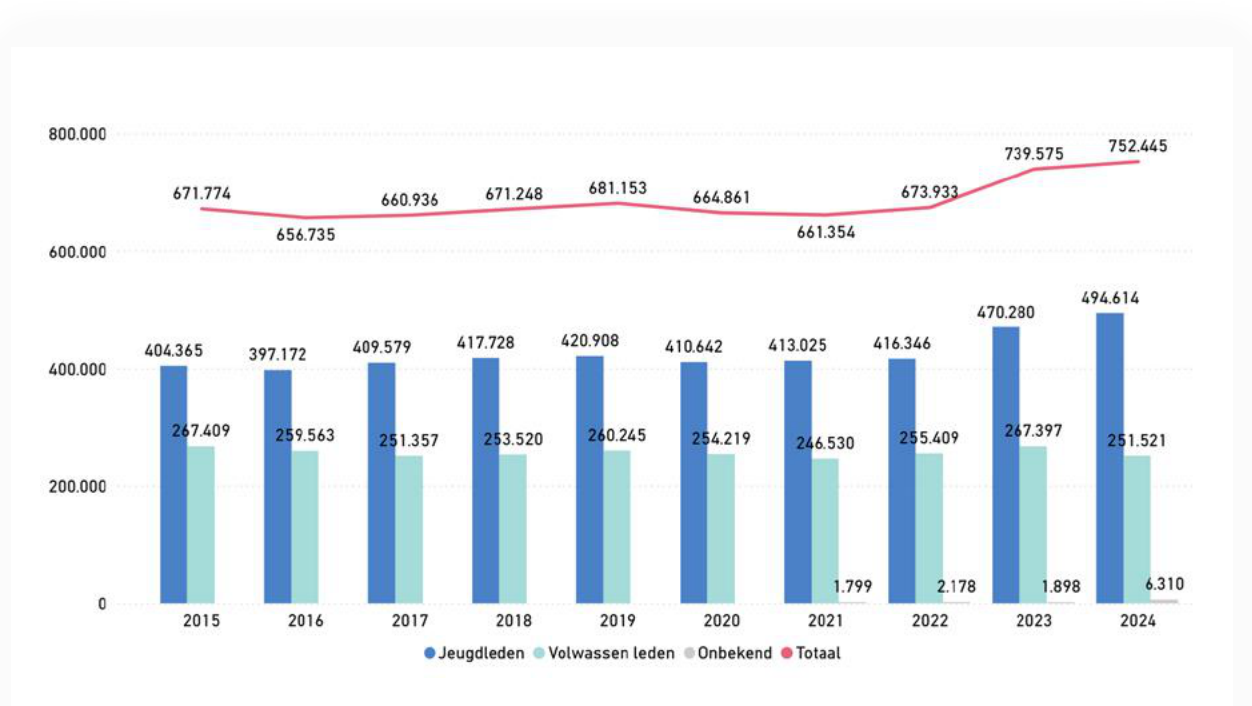
Tabel loopt door op volgende pagina

Gemeente	Alle typen		Vestigingen en servicepunten		Vestigingen	
Krimpen aan den IJssel	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7
Pijnacker-Nootdorp	1,6	1,6	1,6	1,6	1,9	1,9
Waddinxveen	1,6	1,7	1,6	1,7	1,6	1,7
Zoeterwoude	1,6	1,6	1,6	1,6	4,3	4,2
Zuidplas	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Delft	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5
Leiden	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Leiderdorp	1,5	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6
Lisse	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Sliedrecht	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Alblasserdam	1,4	1,5	1,4	1,5	1,4	1,5
Dordrecht	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Hendrik-Ido-Ambacht	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Hillegom	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Lansingerland	1,4	2,1	1,4	2,2	2,2	2,2
Leidschendam-Voorburg	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Ridderkerk	1,4	1,4	1,4	1,4	2,1	2,1
Rotterdam	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
Vlaardingen	1,4	1,2	1,4	1,5	1,4	1,5
Voorschoten	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Noordwijk	1,3	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5
Oegstgeest	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Zwijndrecht	1,3	1,3	1,3	1,3	2,7	2,7
's-Gravenhage	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Teylingen	1,2	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5
Gouda	1,1	1,1	1,1	1,1	1,8	1,8
Schiedam	1,1	1,1	1,1	1,1	1,4	2,1
Westland	1,1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,3
Hardinxveld-Giessendam	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Katwijk	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	1,1

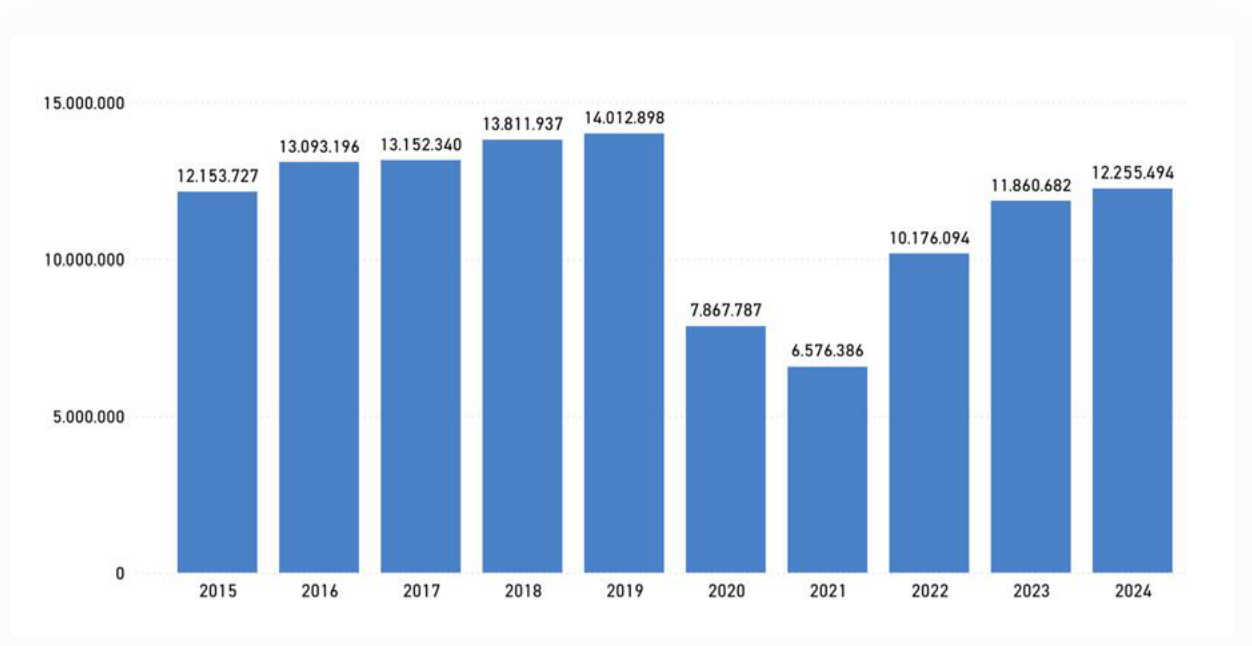
Tabel 2: Afstand tot aan de bibliotheek per gemeente. Bron: CBS

5 Leden en bezoeken

Figuur 3. Ledenverloop naar jeugd/volwassen leden in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Figuur 4: Verloop aantal bezoeken in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

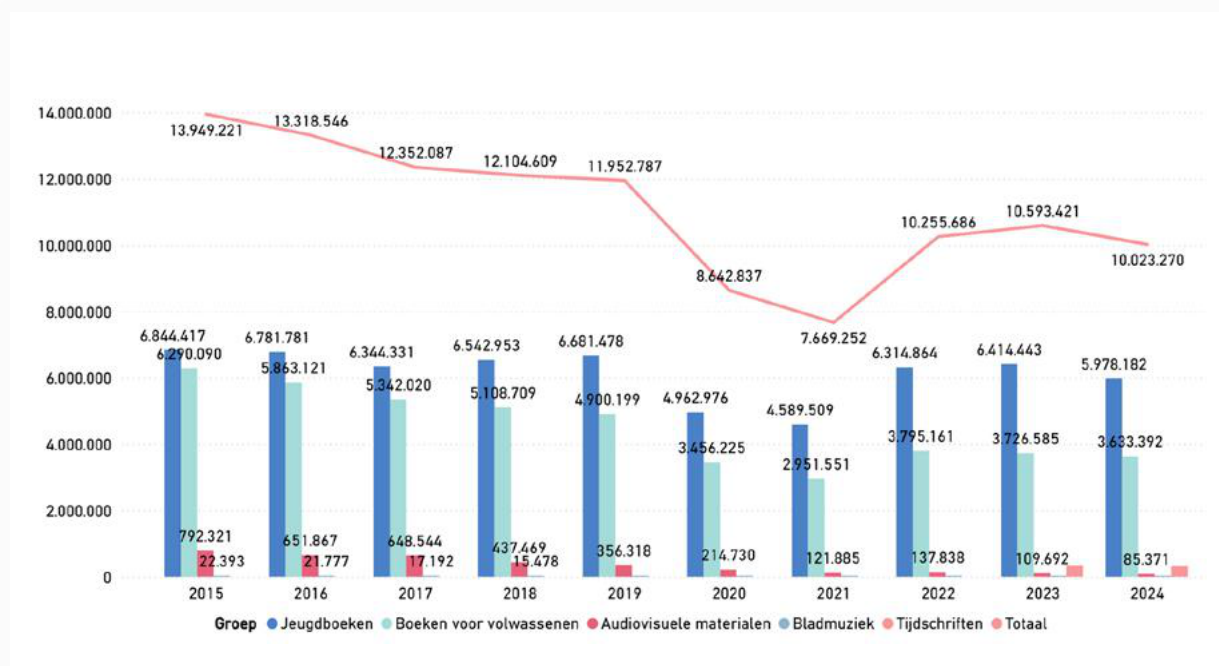
Leden en bezoeken	2023	2024	Index
Totaal Nederland			
Ledenaantal fysiek	3.600.000	3.700.000	102
Ledenaantal online	608.000	723.000	119
Jeugd leden	2.300.000	2.400.000	103
Volwassen leden	1.300.000	1.300.000	98
Ledenbereik	20%	21%	105
Bereik volwassenen	9%	9%	100
Bereik jeugd	70%	73%	104
Aantal bezoeken	57.000.000	59.000.000	104
Aantal bezoeken per inwoner	3,2	3,3	103
Zuid-Holland			
Ledenaantal fysiek	740.000	752.000	102
Ledenaantal online	113.000	136.000	120
Jeugd leden	470.000	495.000	105
Volwassen leden	267.000	252.000	94
Ledenbereik	20%	20%	100
Bereik volwassenen	9%	8%	89
Bereik jeugd	65%	68%	105
Aantal bezoeken	11.900.000	12.300.000	103
Aantal bezoeken per inwoner	3,1	3,2	103

Tabel 3: Leden en bezoeken in 2023 en 2024. Bron: Wsob-enquête. De getallen zijn afgerond, de indexcijfers zijn op basis van de exacte aantallen berekend.

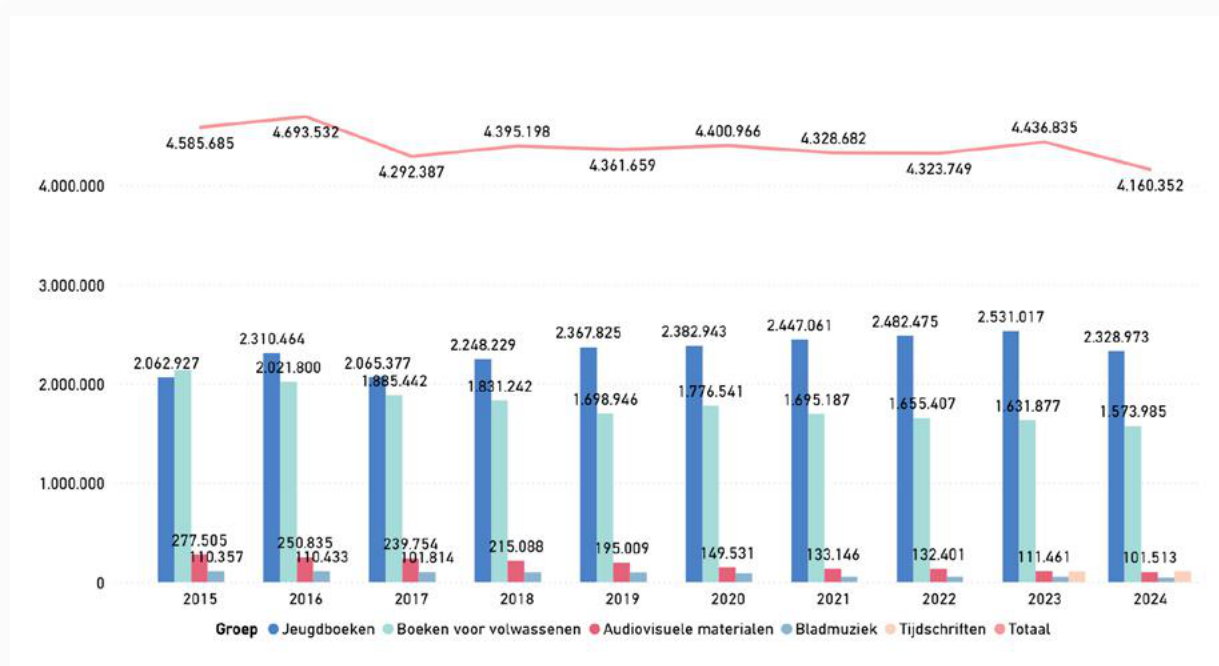
*Vanaf 2021 is in de ledenaantallen geen rekening meer gehouden met de coulanceperiode, waardoor een bibliotheeklid tot uiterlijk 3 maanden na het aflopen van een lidmaatschap nog lid bleef. Op verzoek van bibliotheken is deze coulance-periode in de definitie geschrapt.

6 Uitleeningen en collectie

Figuur 5: Aantal uitleeningen fysieke materialen in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Figuur 6: Materialen in bezit, Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Uitleningen en collectie	2023	2024	Index
Totaal Nederland			
Aantal uitleningen fysiek	57.000.000	54.000.000	95
Aantal uitleningen fysiek jeugd	33.000.000	31.000.000	95
Aantal uitleningen fysiek volwassenen	21.000.000	21.000.000	97
Aantal uitleningen e-books, luisterboeken en digitale tijdschriften	8.200.000	8.600.000	106
Fysieke collectie	24.000.000	24.000.000	100
Fysieke collectie jeugdboeken	12.900.000	12.600.000	98*
Fysieke collectie volwassen boeken	9.600.000	9.900.000	103
Zuid-Holland			
Aantal uitleningen fysiek	10.600.000	10.000.000	95
Aantal uitleningen fysiek jeugd	6.400.000	6.000.000	93
Aantal uitleningen fysiek volwassenen	3.700.000	3.600.000	97
Aantal uitleningen e-books, luisterboeken en digitale tijdschriften	1.400.000	1.500.000	108
Fysieke collectie	4.400.000	4.200.000	94
Fysieke collectie jeugdboeken	2.500.000	2.300.000	92*
Fysieke collectie volwassen boeken	1.600.000	1.600.000	96

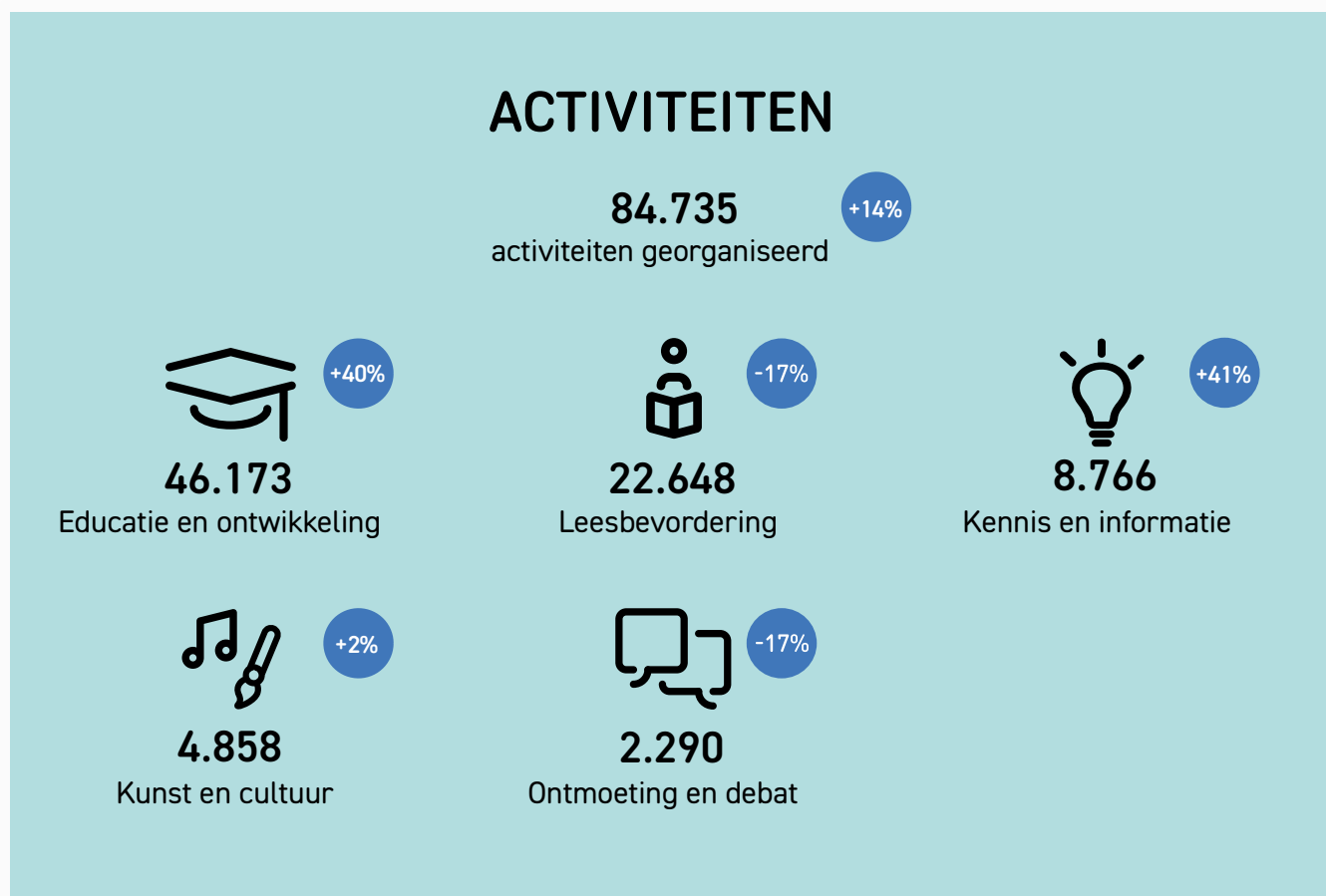
Tabel 4: Uitleningen en collectie in 2023 en 2024. Bron: Wsob-enquête. De getallen zijn afgerond, de indexcijfers zijn op basis van de exacte aantallen berekend.

*Deze cijfers bevatten een kleine trendbreuk, omdat in voorgaande jaren bij een aantal bibliotheken ook boeken in eigendom van scholen (bestemd voor de Bibliotheek op school) zijn meegerekend

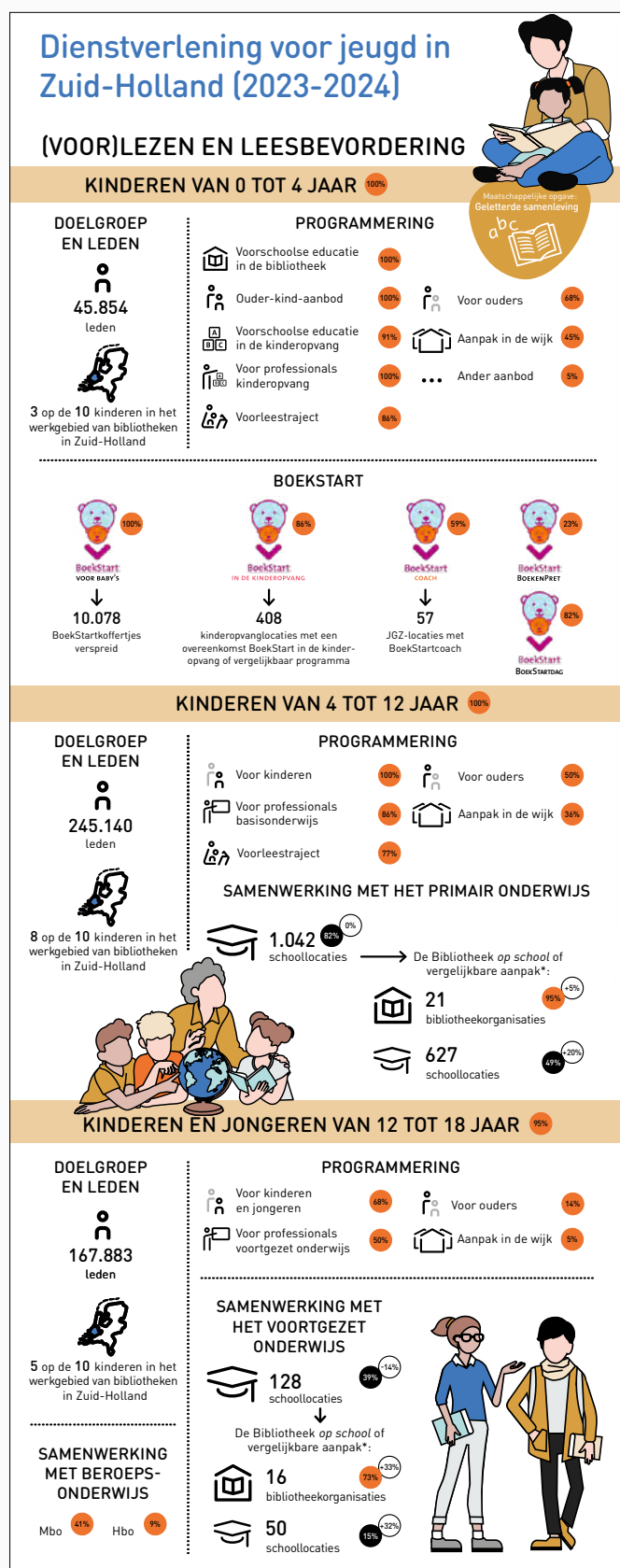
7 Kernfuncties

7.1 Activiteiten

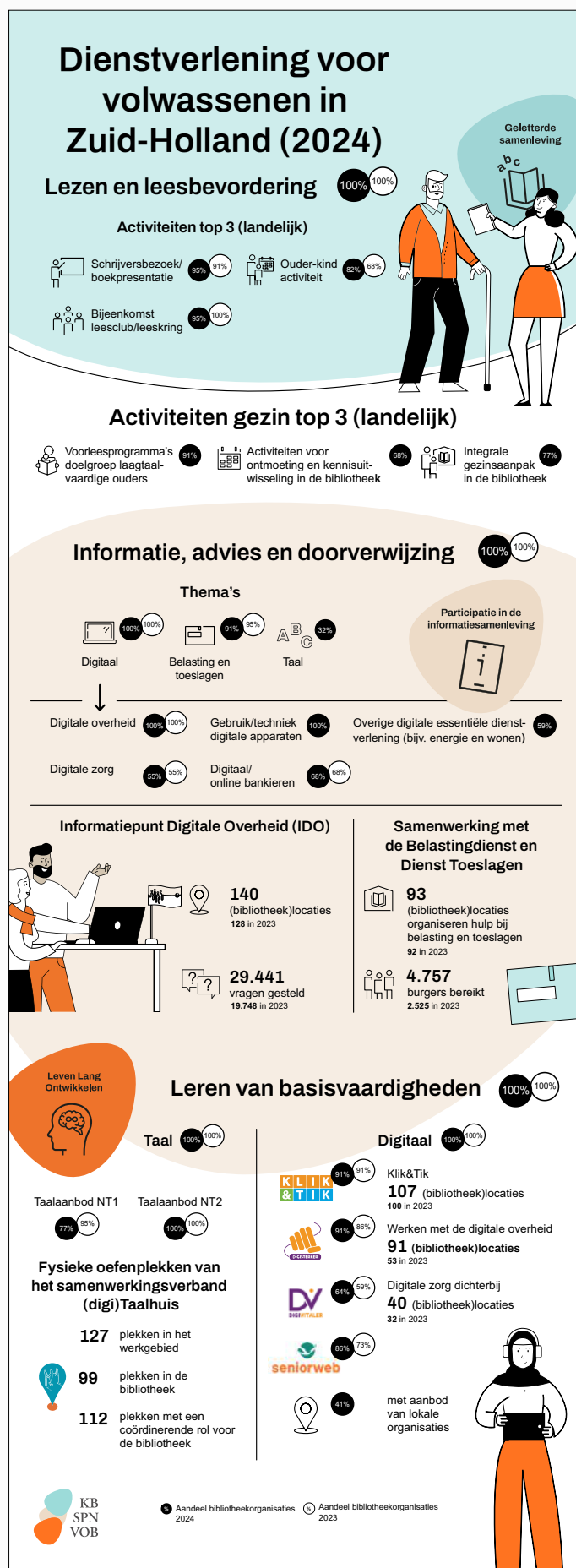
Figuur 7. Activiteiten in 2024, Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

7.2 Dienstverlening voor de jeugd

Figuur 8. Dienstverlening voor de jeugd in 2024, Zuid-Holland. Bron: Bibliotheekmonitor.

7.3 Dienstverlening digitale basisvaardigheden

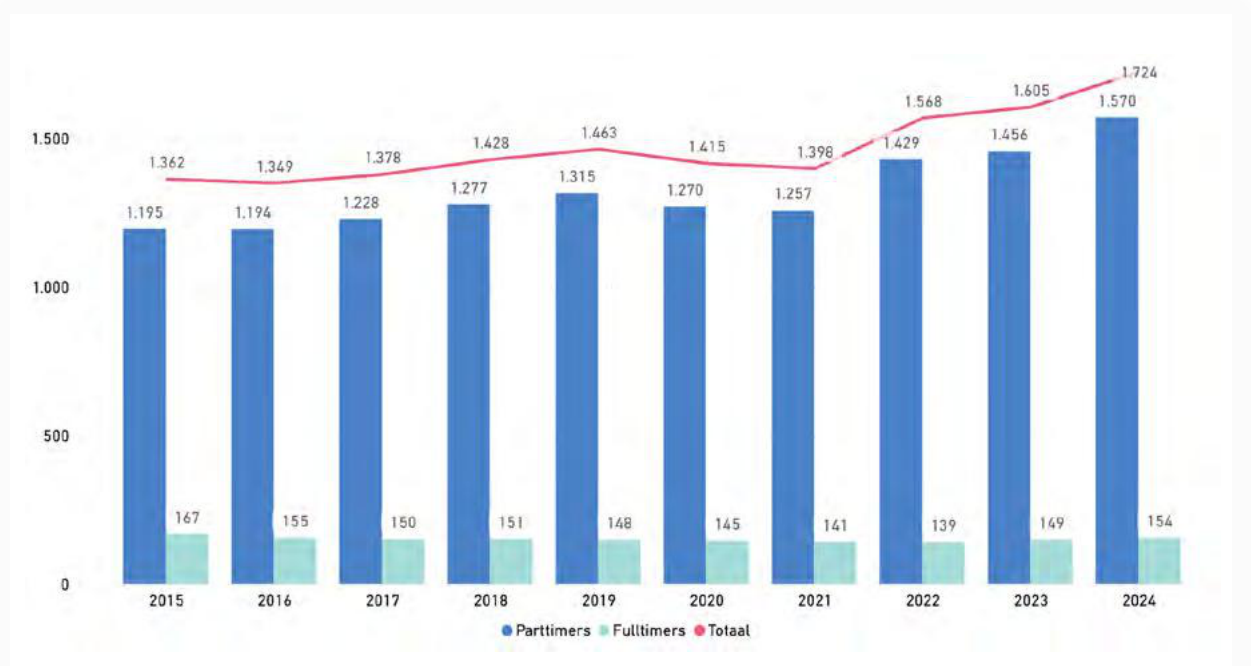

Figuur 9. Dienstverlening digitale basisvaardigheden, Zuid-Holland.
Bron: Bibliotheekmonitor.

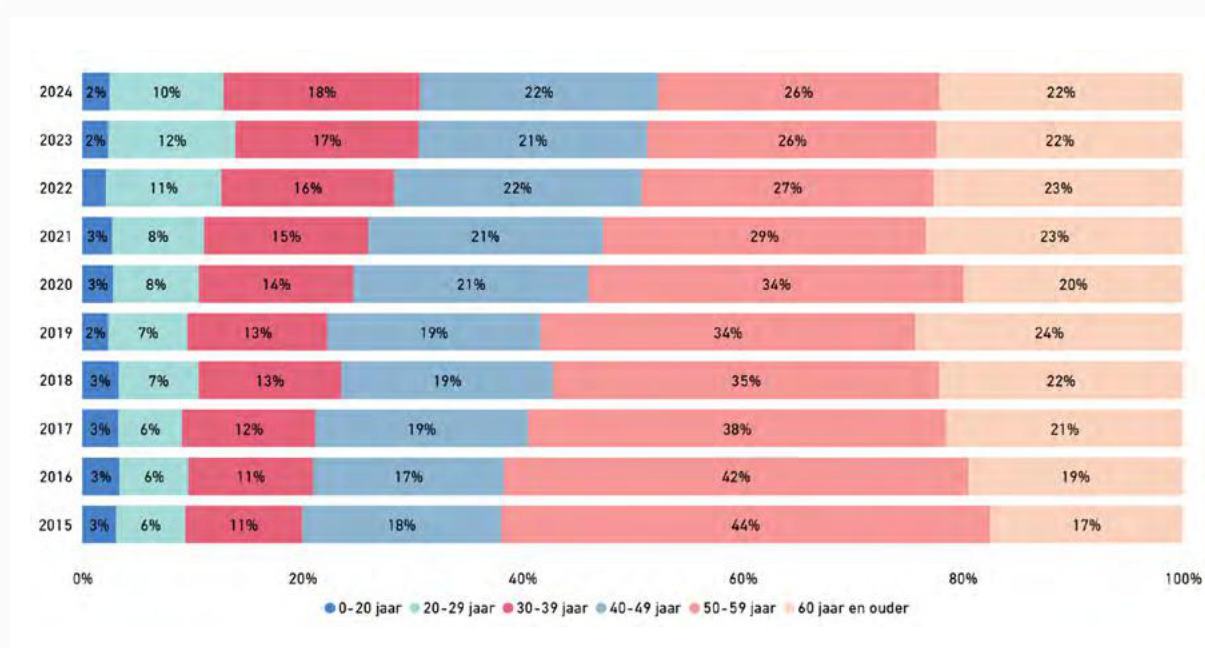
8 Bedrijfsvoering

8.1 Medewerkers en Vrijwilligers

8.1.1 Medewerkers

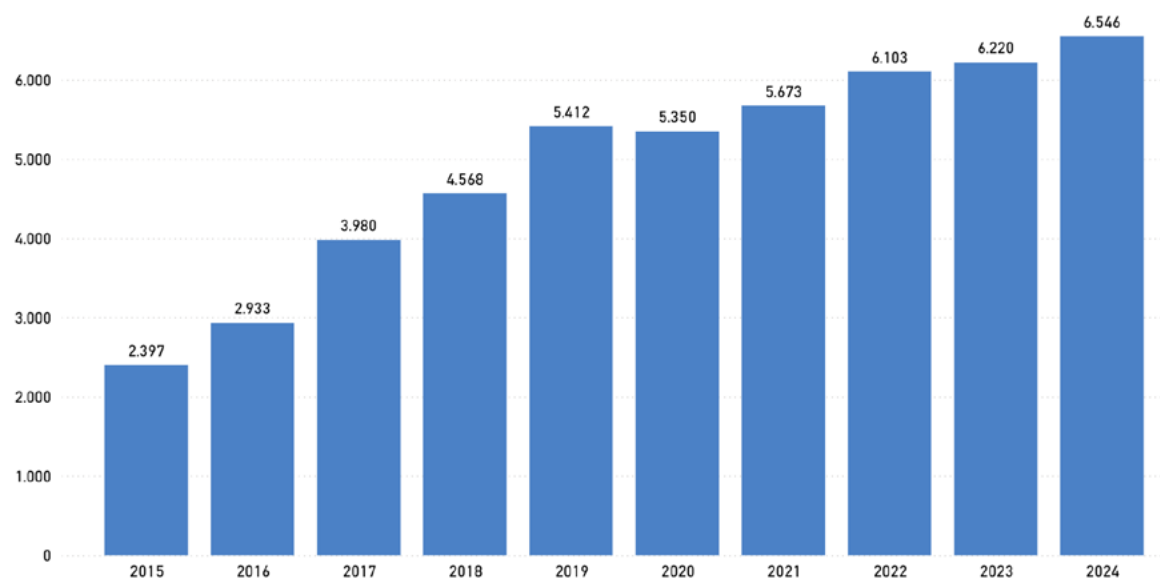

Figuur 10. Aantal medewerkers in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Figuur 11. Aantal medewerkers naar leeftijd in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

8.1.2 Vrijwilligers

Figuur 12. Aantal vrijwilligers in Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Medewerkers en vrijwilligers	2023	2024	Index
Totaal Nederland	7.907	8.255	104
Man	1.303	1.393	107
Vrouw	6.592	6.910	105
Onder 20	269	245	91
20 tot 30	745	791	106
30 tot 40	1.379	1.558	113
40 tot 50	1.649	1.814	110
50 tot 60	2.092	2.084	100
60 en ouder	1.783	1.825	102
Aantal vrijwilligers	26.216	27.825	106
Totaal Zuid-Holland	1.605	1.724	107
Man	243	260	107
Vrouw	1.358	1.460	108
Onder 20	38	43	113
20 tot 30	185	178	96
30 tot 40	267	308	115
40 tot 50	334	372	111
50 tot 60	422	441	105
60 en ouder	359	381	106
Aantal vrijwilligers	6.220	6.546	105

Tabel 5: Medewerkers en vrijwilligers in 2023 en 2024. Bron: Wsob-enquête. De getallen zijn afgerond, de indexcijfers zijn op basis van de exacte aantallen berekend.

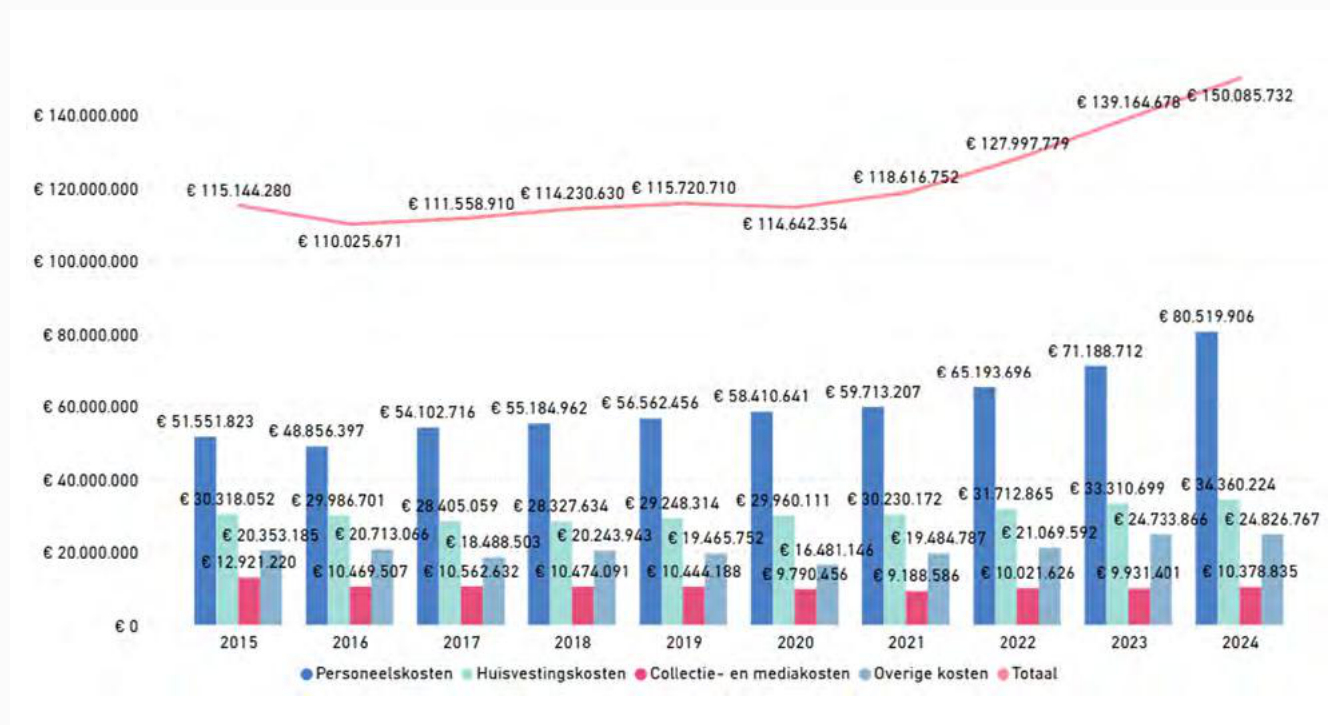
8.2 Baten en lasten

8.2.1 Inkomsten

Figuur 13. Totale inkomsten Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

8.2.2 Lasten

Figuur 14. Totale lasten Zuid-Holland. Bron: Wsob-enquête.

Bijlage 1:

Gebruikte bronnen

Onderzoeken

- Koninklijke Bibliotheek (november 2025). Dataset Wsob-enquête 2024 en grafieken. Geraadpleegd via: [Dashboard Bibliotheekstatistiek \(Gegevenslevering Wsob\) | Bibliotheekinzicht](#) op bibliotheekinzicht.nl
- Datasets uit overige KB-enquêtes (november 2025) [Bibliotheekmonitor | Bibliotheekinzicht](#)
- Toekomstige samenwerking gemeenten Zuid-Holland. Geraadpleegd via: www.metatopos.eu

Artikelen

- [Dossier Bibliotheekstatistiek 2024 | Bnetwerk](#)
- [SPUK toekenningen - VOB \(Vereniging Openbare Bibliotheken\)](#)
- [Artikelen | Bnetwerk](#)

Bijlage 2: Bibliotheekvestigingen per gemeente

Naam basisbibliotheek	Omvang	Gemeenten	Vestigingen
de Bibliotheek Rotterdam	XL	Rotterdam	19
Bibliotheek Den Haag	XL	's-Gravenhage/Den Haag	17
de Bibliotheek Schiedam	M	Schiedam	3
de Bibliotheek aan den IJssel	M	Capelle aan den IJssel Krimpen aan den IJssel	2 1
BplusC	L	Leiden Leiderdorp	4 1
de Bibliotheek Aan de Vliet	L	Leidschendam-Voorburg Rijswijk	2 1
de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta	L	Goeree-Overflakkee Voorne aan Zee	3 4
de Bibliotheek De Boekenberg	M	Nissewaard	2
de Bibliotheek Gouda	M	Gouda	2
de Bibliotheek Zoetermeer	L	Zoetermeer	3
de Bibliotheek Rijn en Venen	L	Alphen aan den Rijn Kaag en Braassem Nieuwkoop Zoeterwoude	3 1 1 0*
DOK	L	Delft	2
de Bibliotheek de Plataan	L	Maassluis Midden-Delfland Vlaardingen	1 1 2
de Bibliotheek Katwijk	M	Katwijk	4

Tabel loopt door op volgende pagina

Tabel 6: Bibliotheken in ZH en hun gemeenten en vestigingen. Bron: Wsob-enquête

- S = 0 - 50.00 inwoners
 M = 50.000 - 100.000 inwoners
 L = 100.000 - 200.000 inwoners
 XL = 200.000 inwoners of meer

* De bibliotheek in Zoeterwoude-Dorp is 14 uur per week geopend

Naam basisbibliotheek	Omvang	Gemeenten	Vestigingen
de Bibliotheek AanZet	XL	Alblasserdam Albrandswaard Barendrecht Dordrecht Gorinchem Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Molenlanden Papendrecht Ridderkerk Sliedrecht Zwijndrecht	1 2** 2 5 1 2 1 3 1 1 1 1
de Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	M	Voorschoten Wassenaar	1 1
de Bibliotheek Oostland	L	Lansingerland Pijnacker-Nootdorp	2 2
de Bibliotheek Krimpenervaard	M	Krimpenervaard	5
de Bibliotheek Westland	L	Westland	7
de Bibliotheek Bollenstreek	L	Lisse Noordwijk Oegstgeest Teylingen	1 2 1 2
de Bibliotheek Zuid-Kennemerland	XL	Hillegom	1
de Bibliotheek De Groene Venen	L	Bodegraven-Reeuwijk Waddinxveen Zuidplas	2 1 3
de Bibliotheek Hoeksche Waard	M	Hoeksche Waard	8

Tabel 6: Bibliotheken in ZH en hun gemeenten en vestigingen. Bron: Wsob-enquête

S = 0 - 50.00 inwoners

M = 50.000 - 100.000 inwoners

L = 100.000 - 200.000 inwoners

XL = 200.000 inwoners of meer

** Er is een bibliotheekvoorziening in Poortugaal, deze is 6 uur per week geopend,
en een bibliotheekvoorziening in Rhon Portland, deze is 9 uur per week open.

Bijlage 3:

Methode van onderzoek

Bronnen

De rapportage is gebaseerd op de volgende bronnen:

Wsob-enquête

De Wsob-gegevens zijn openbaar sinds 2015. Derhalve toont de rapportage de gegevens van 2015 tot en met 2024 die tot nu toe beschikbaar zijn. Deze rapportage werkt zowel met de exacte cijfers als met indexcijfers van 2024 ten opzichte van 2023, zodat op een eenduidige manier inzicht kan worden verkregen in de ontwikkeling van de kengetallen.

In deze rapportage zijn de Wsob-gegevens grotendeels gehaald uit het [Dashboard Bibliotheekstatistiek](#) op bibliotheekinzicht.nl, waar de KB een deel van de Wsob-gegevens online publiceert. Hiertoe hebben wij in overleg met de provincie besloten omdat het sinds 2019 mogelijk is om selecties te maken in dit dashboard, waaronder op provincie en omvang van de bibliotheek, en grafieken uit te draaien.

Na overleg met de provincie is besloten om vanaf de rapportage over het jaar 2023 een beknoptere rapportage te maken, waarbij de nadruk ligt op spreiding en bereik.

Overige Bibliotheekmonitor-enquêtes

Naast de Wsob-enquête, gebruikt de KB ook andere enquêtes om informatie van de bibliotheken te krijgen met betrekking tot de kernfuncties. Zo is de product- en dienstverlening van bibliotheken rondom basisvaardigheden voor volwassenen in kaart gebracht en is onderzoek uitgevoerd naar BoekStart en de Bibliotheek op school, programma's die worden aangestuurd door Kunst van Lezen. In deze rapportage is gebruik gemaakt van een aantal uitkomsten van deze

onderzoeken, die meer inzicht verschaffen in de invulling van de kernfuncties. Hierbij is ook (deels) gebruik gemaakt van het Dashboard Bibliotheekstatistiek.

Datamutaties

De WSOB data in het Dashboard Bibliotheekstatistiek wordt één keer per jaar bijgewerkt. Bij de publicatie van het laatste jaar (2024) worden ook correcties doorgevoerd op de data van het vorige jaar (2023) die tussen de publicatie van de cijfers over 2023 en 2024 bij de KB zijn gemeld. Op sommige punten kan de data van 2023 daarom afwijken van de eerder gepubliceerde monitor van 2023.

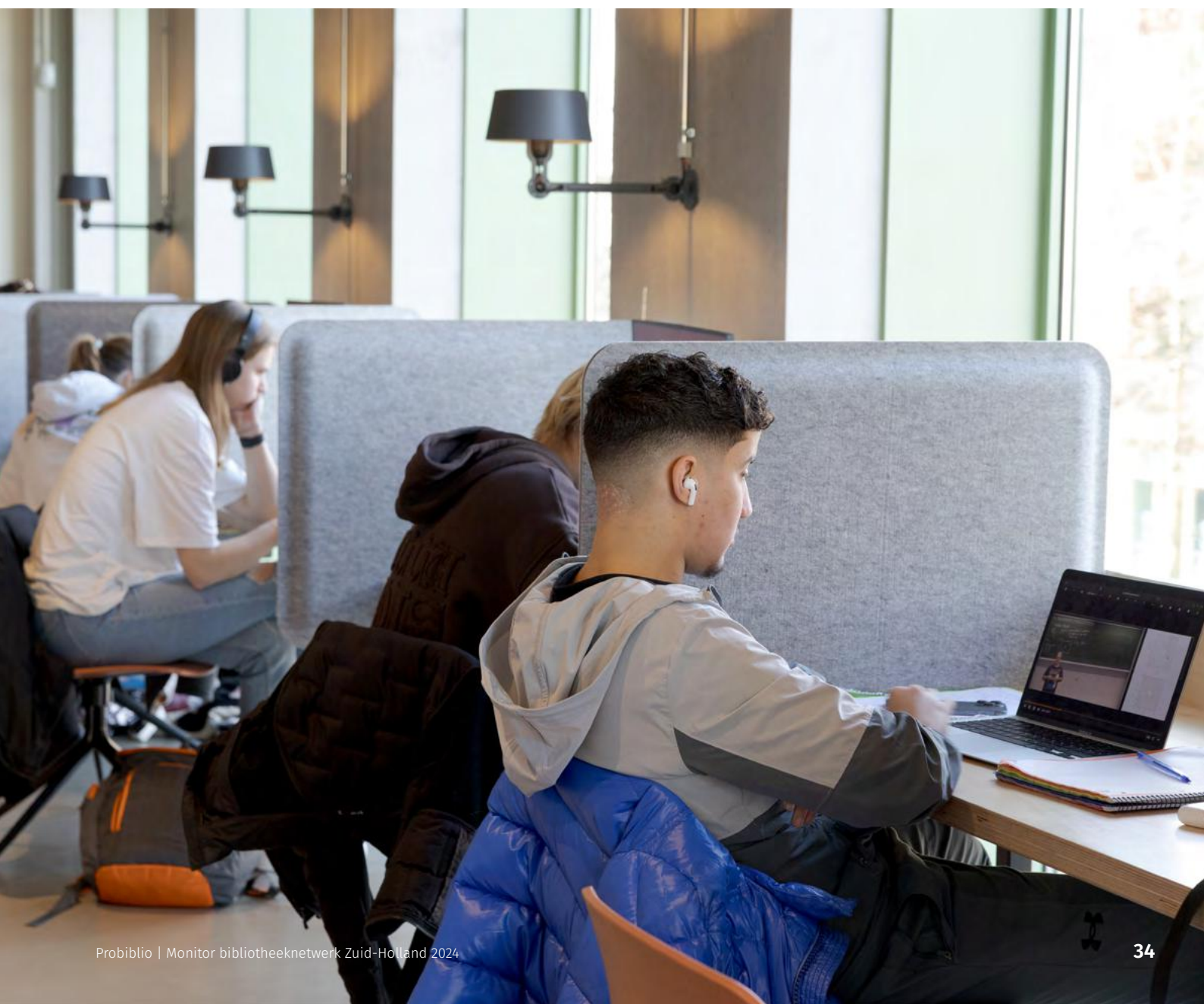
Indexcijfers

In dit rapport presenteren we, naast de absolute aantallen, ook de indexcijfers van de kengetallen. Deze zijn berekend door het absolute aantal van 2024 te delen door het aantal van 2023. Op deze manier krijgen we inzicht in de ontwikkeling van de belangrijkste kengetallen. Een indexcijfer in 2024 van bijvoorbeeld 110 wil zeggen dat een stijging van 10% heeft plaatsgevonden ten opzichte van 2023. Een indexcijfer van 95 in 2024 wil zeggen dat er ten opzichte van 2023 een daling van 5% heeft plaats gevonden.

Definitie landelijk en stedelijk

Landelijk gebied	Bibliotheekorganisatie
Goeree Overflakkee (Voorne Putten, deel Westvoorne)	Zuid-Hollandse Delta
Hoeksche Waard (incl. Korendijk)	Hoeksche Waard
Alblasserwaard	AanZet
Krimpenerwaard	Krimpenerwaard
Holland/Rijnland/Rijnstreek	Rijn & Venen
Bollenstreek	Bollenstreek
Nissewaard (deel Westvoorne)	De Boekenberg
Waddinxveen, Reeuwijk-Bodengraven, Zuidplas	De Groene Venen

Tabel 7: Indeling naar landelijk en stedelijk. Bron: Wsob-enquête

Bijlage 4:

Spuk toekenningen Zuid-Holland

Toekenning SPUK aan gemeenten voor een nieuwe vestiging

Albrandswaard	de Bibliotheek AanZet
Delft	DOK
Den Haag	Bibliotheek Den Haag
Den Haag	Bibliotheek Den Haag
Gouda	de Bibliotheek Gouda
Katwijk	Bibliotheek Katwijk
Krimpen aan den IJssel	Bibliotheek aan den IJssel
Krimpenerwaard	Bibliotheek Krimpenerwaard
Krimpenerwaard	Bibliotheek Krimpenerwaard
Leidschendam-Voorburg	Bibliotheek aan de Vliet
Midden-Delfland	Bibliotheek de Plataan
Rotterdam	Bibliotheek Rotterdam
Rotterdam	Bibliotheek Rotterdam
Voorne aan Zee	Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta

Toekenning SPUK aan gemeenten voor het versterken van een vestiging

Alblasserdam	de Bibliotheek AanZet
Alphen aan den Rijn	de Bibliotheek Rijn en Venen
Alphen aan den Rijn	de Bibliotheek Rijn en Venen
Bodegraven-Reeuwijk	Bibliotheek De Groene Venen
Bodegraven-Reeuwijk	Bibliotheek De Groene Venen
Capelle aan den IJssel	Bibliotheek aan den IJssel
Capelle aan den IJssel	Bibliotheek aan den IJssel
Delft	DOK
Den Haag	Bibliotheek Den Haag
Den Haag	Bibliotheek Den Haag
Dordrecht	de Bibliotheek AanZet

Tabel loopt door op volgende pagina

**Toekenning SPUK aan gemeenten voor
het versterken van een vestiging**

Dordrecht	de Bibliotheek AanZet
Goeree-Overflakkee	Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta
Goeree-Overflakkee	Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta
Gorinchem	de Bibliotheek AanZet
Hardinxveld-Giessendam	de Bibliotheek AanZet
Hendrik-Ido-Ambacht	de Bibliotheek AanZet
Hoeksche Waard	Bibliotheek Hoeksche Waard
Katwijk	Bibliotheek Katwijk
Lansingerland	Bibliotheek Oostland
Leiden	BplusC
Leiden	BplusC
Leiderdorp	BplusC
Leidschendam-Voorburg	Bibliotheek aan de Vliet
Lisse	Bibliotheek Bollenstreek
Maassluis	Bibliotheek de Plataan
Molenlanden	de Bibliotheek AanZet
Nissewaard	Bibliotheek de Boekenberg
Noordwijk	Bibliotheek Bollenstreek
Noordwijk	Bibliotheek Bollenstreek
Oegstgeest	Bibliotheek Bollenstreek
Papendrecht	de Bibliotheek AanZet
Ridderkerk	De Bibliotheek AanZet
Rijswijk	De Bibliotheek aan de Vliet
Rotterdam	Bibliotheek Rotterdam
Rotterdam	Bibliotheek Rotterdam
Sliedrecht	De Bibliotheek AanZet
Teylingen	de Bibliotheek Bollenstreek
Vlaardingen	Bibliotheek de Plataan
Vlaardingen	Bibliotheek de Plataan
Waddinxveen	Bibliotheek De Groene Venen
Waddinxveen	Bibliotheek De Groene Venen
Westland	de Bibliotheek Westland
Westland	de Bibliotheek Westland
Zuidplas	Bibliotheek De Groene Venen
Zwijndrecht	De Bibliotheek AanZet

Meer informatie?

Meer weten over deze rapportage of verder praten?
Neem contact op met onze adviseurs Onderzoek via
onderzoek@probiblio.nl

Colofon

In opdracht van de provincie Zuid-Holland, uitgevoerd door Probiblio

Aan deze rapportage werkten mee:

- Probiblio
- Probiblio
- Probiblio
- Probiblio